

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA MAENDELEO YA JAMII, JINSIA NA WATOTO

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAENDELEO YA JAMII,
JINSIA NA WATOTO MHE. SOPHIA MNYAMBI
SIMBA (MB) AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO
YA MATUMIZI YA FEDHA KWA MWAKA 2006/2007**

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAENDELEO YA JAMII, JINSIA NA
WATOTO MHESHIMIWA SOPHIA MNYAMBI SIMBA,
AKIWASILISHA BUNGENI MAKADIRIO YA MATUMIZI YA FEDHA
KWA MWAKA 2006/2007**

HOJA

1. Mheshimiwa Spika, baada ya taarifa iliyowasilishwa leo hapa Bungeni na Mwenyekiti wa Kamati ya Bunge ya Maendeleo ya Jamii, iliyochambua Makadirio ya Matumizi ya Fedha ya Wizara ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia na Watoto, naomba kutoa hoja kwamba sasa Bunge lako tukufu lipokee, lijadili na kupitisha Makadirio ya Matumizi ya Fedha ya Wizara yangu kwa mwaka wa fedha 2006/2007.

UTANGULIZI

2. Mheshimiwa Spika, awali ya yote, naomba nitumie fursa hii kutoa pongezi zangu za dhati kwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mheshimiwa Jakaya Mrisho Kikwete kwa ushindi mkubwa alioupata wa kuweza kupata dhamana ya kuliongoza Taifa hili kama Rais wa Jamhuri wa Muungano wa Tanzania Awamu ya Nne. Aidha napenda pia kumpongeza kwa kuchaguliwa na Mkutano Mkuu Maalum wa CCM kuwa Mwenyekiti wa Taifa wa CCM, pia natoa pongezi zangu kwa Mhe. John S. Malecela (Mb), Makamu Mwenyekiti wa CCM (Bara), Mhe. Abeid Amani Karume, Mwenyekiti wa CCM Zanzibar, Mheshimiwa Luteni Mstaafu Yusuf R. Makamba (Mb) kwa kuteuliwa kuwa Mbunge na pia kwa kuchaguliwa kuwa Katibu Mkuu mpya wa CCM. Aidha napenda kuchukuwa fursa hii kuwapongeza wajumbe wa Sekretariati ya Hamashauri Kuu ambao ni Mheshimiwa Jaka Mwambi, Naibu Katibu Mkuu (Bara), Mheshimiwa Rostam Aziz (Mb), Mweka Hazina,

Mheshimiwa Aggrey Mwanri (Mb), Katibu wa Itikati na Uenezi, Mheshimiwa Dokta Asha Rose Migiro (Mb), ambaye ni Katibu wa Siasa na Uhusiano wa Kimataifa na Mheshimiwa Kidawa Hamid Saleh (Mb), ambaye ni Katibu wa Oganaisesheni.

3. Mheshimiwa Spika, napenda pia kumpongeza Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein, kwa kuchaguliwa tena katika kipindi hiki cha Serikali ya Awamu ya Nne. Aidha napenda kumpongeza Mheshimiwa Amani Abeid Karume kwa kuchaguliwa kwake tena kuwa Rais wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar.

4. Mheshimiwa Spika, vile vile napenda kuchukua nafasi hii kumpongeza Mheshimiwa Edward Ngoyai Lowassa (Mb.) kwa kuteuliwa na Mheshimiwa Rais na hatimaye kupitishwa na Bunge lako tukufu kwa kura nyingi kuwa Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Kutokana na uhodari na uchapakazi wake ambao sisi sote tunaufahamu, ni wazi kwamba watanzania wote tunayo matumaini makubwa na uongozi wake.

5. Mheshimiwa Spika, kwa namna ya pekee, napenda kukupongeza wewe Mheshimiwa Spika, Samwel John Sitta Mbunge wa Urambo Mashariki kwa kuchaguliwa kushika nafasi hii yenye wajibu mkubwa wa kuliongoza Bunge letu tukufu. Hii ni nafasi inayohitaji hekima, umakini, busara na utulivu mkubwa. Aidha, napenda pia kumpongeza Mheshimiwa Anna Semamba Makinda, Mbunge wa Njombe Kusini, kwa kuchaguliwa kwake kuwa Naibu Spika. Ni matumaini yangu kwamba uzoefu wake wa muda mrefu utalinufaisha Bunge hili na kwamba atakuwa wa msaada mkubwa kwa Waheshimiwa Wabunge. Pia

nawapongeza Mheshimiwa Jenista Mhagama Mbunge wa Paramiho na Mheshimiwa Job Yustino Ndugai Mbunge wa Kongwa kwa kuwa Wenyeviti wa Bunge.

6. Mheshimiwa Spika, napenda pia kuchukua fursa hii, kuipongeza Kamati ya Bunge ya Maendeleo ya Jamii, ikiongozwa na Mwenyekiti wake, Mheshimiwa Jenista Mhagama (Mb.), na Makamu wake Mheshimiwa Haroub S. Masoud (Mb.), kwa kuchaguliwa kwao kuiongoza Kamati hii na pia kwa kuweza kuichambua na kuijadili Bajeti ya Wizara yangu kwa kina. Maelekezo na ushauri uliotolewa na Kamati hiyo umeweza kuboresha bajeti ninayoiwasilisha hapa leo.

7. Mheshimiwa Spika, nachukua nafasi hii kumshukuru Mheshimiwa Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kunitewa kuwa Mbunge na hatimaye kunitewa kuwa Waziri wa Maendeleo ya Jamii, Jinsia na Watoto. Ninaahidi kupitia Bunge lako tukufu na kwa wataanzania wote kuwa nitayatekeleza majukumu yangu kwa ari mpya, nguvu mpya na kasi mpya. Naomba Mwenyezi Mungu, anipe uwezo na ujasiri ili niweze kutekeleza majukumu niliyokabidhiwa kwa ufanisi mkubwa.

8. Mheshimiwa Spika, napenda pia kuchukua fursa hii kuwapongeza, Mheshimiwa Dkt. Juma Ngasongwa (Mb.), Waziri wa Mipango, Uchumi na Uwezeshaji; Mheshimiwa Zakhia Hamdani Meghji (Mb.), Waziri wa Fedha, kwa hotuba zao ambazo zimetupa mwelekeo mzuri wa hali ya uchumi na bajeti ya Serikali katika mwaka wa fedha 2006/2007. Mwelekeo huo umezingatiwa kikamilifu katika maandalizi ya bajeti ya Wizara yangu kwa mwaka 2006/2007.

MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA MPANGO NA MAJUKUMU YA WIZARA KWA MWAKA 2005/2006

MAENDELEO YA JAMII

9. Mheshimiwa Spika, Ilani ya Uchaguzi ya CCM (2005) imeweka bayana kuwa rasilimali watu ndiyo nyenzo kuu katika jitihada za taifa za kujenga uchumi wa kisasa na kupata maisha bora kwa kila Mtanzania. Aidha, Ilani inatambua kuwa watu waliojikita katika mitazamo ya kijadi hawawezi kutegemewa katika kukabiliana na changamoto za kujenga uchumi wa kisasa. Kwa kutambua hilo, Ilani inaelekeza Serikali ya CCM ya awamu hii kutekeleza kama jukumu la msingi ushirikishwaji wa wananchi wote katika ujenzi wa uchumi wa kisasa na kutokomeza umaskini kwa njia ya uwezeshaji. Sehemu kubwa ya uwezeshaji huo ikiwa ni ya mabadiliko ya fikra na kupata elimu, maarifa, ujuzi na stadi ambazo zitawawezesha wananchi kujiamini, kujiajiri na kujitegemea.

10. Mheshimiwa Spika, Tanzania ina historia ya kujivunia ya ushirikishwaji wa nguvu za Serikali na za watu katika kuleta maisha bora kwa wananchi wake. Historia hiyo imechangiwa sana na wataalam wa fani ya Maendeleo ya Jamii wanaojulikana kama 'Mabibi na Mabwana Maendeleo'. Kazi kubwa ya wataalamu hao imekuwa kuwawezesha watu kubadilisha fikra na mitazamo yao, ili waendane na matakwa ya maendeleo na uchumi wa kisasa. Baadhi ya programu na miradi iliyotekelezwa kwa kushirikisha nguvu za wananchi na za Serikali kwa mafanikio makubwa ni; Uhai, Ulinzi na Maendeleo ya Mtoto (CSPD); Afya kupitia Maji na Usafi wa Mzingira (HESAWA); Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF); Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Msingi (MMEM) na Programu Shirikishi ya Kilimo (PADEP).

11. Mheshimiwa Spika, Serikali imeendelea kuiimarisha sekta ya maendeleo ya jamii ili iweze kutoa mchango wake muhimu katika kufanikisha utekelezaji wa Sera mbali mbali za kukuza uchumi na kuondoa umaskini na hivyo kuongeza kasi ya upatikanaji wa maisha bora kwa kila Mtanzania. Katika mwaka 2005/2006 Wizara yangu imetekeleza kazi zifuatavyo:-

12. Mheshimiwa Spika, wataalam wa Maendeleo ya Jamii ndiyo waraghbishi wakuu na chachu ya kuwezesha watu kushiriki katika kubuni, kupanga, kutekeleza na kutathmini shughuli zao za kujiletea maendeleo. Kazi za wataalam hawa ni mtambuka na zinahitajika sana hasa katika ngazi za Wilaya, Kata na Kijiji. Wataalamu hawa kwa kutumia mbinu shirikishi wanafanya kazi nzuri ya kuhamasisha wananchi kushiriki katika miradi mbali mbali ya maendeleo. Hata hivyo wataalamu hawa ni wachache ukilinganisha na mahitaji halisi. Hivi sasa ni asilimia 40 tu ya kata zote nchini ndizo zenye wataalam hawa. Kwa kuzingatia umuhimu wao, na uchache wa wataalam hao Wizara yangu katika mwaka wa fedha 2005/2006 imeendelea kutoa mafunzo ya Stashahada ya Juu katika Chuo cha Maendeleo ya Jamii Tengeru na mafunzo ya Cheti katika Vyuo vya Maendeleo ya Jamii vya Buhare, Missungwi na Rungemba. Jumla ya wanafunzi 692 wakiwemo wanawake 362 na wanaume 330 walisajiliwa katika kozi za ngazi za Stashahada ya Juu. Wanafunzi 248 wakiwemo wanaume 97 na wanawake 151 walisajiliwa kwenye kozi za ngazi ya cheti.

13. Mheshimiwa Spika, Mazingira mazuri ya kusomea yana nafasi kubwa katika kumwezesha mwanafunzi kusoma na kuyaelewa vizuri masomo yake. Kwa kuzingatia umuhimu huo, Wizara yangu imeendelea

kuboresha mazingira ya Chuo cha Maendeleo ya Jamii Tengeru kwa kutekeleza yafuatayo:-

- Kuunda Bodi kwa ajili ya uendeshaji wa shughuli za Chuo cha Tengeru, Bodi hii ilizinduliwa rasmi kuanza kazi tarehe 8 Disemba, 2005.
- Kuandaa mitaala ya Shahada ya Kwanza kwa kozi zinazofundishwa Chuoni Tengeru badala ya Stashahada ya Juu na
- Kukipatia Chuo gari aina ya Toyota Landcruiser Hard Top.

14. Mheshimiwa Spika, katika kuboresha Vyuvo vya Maendeleo ya Jamii vya Missungwi, Buhare na Rungemba, Wizara yangu imeweka utaratibu wa kufanya maboresho kwa mzunguko. Katika mwaka 2005/2006, Chuo cha Maendeleo ya Jamii Missungwi kimefanyiwa ukarabati mkubwa wa majengo yote, kimepatiwa gari jipya aina ya Toyota Landcruiser na vifaa mbalimbali vya ufundi. Aidha, Chuo cha Rungemba kimechimbiwa kisima kirefu cha maji na kimewekewa umeme unaotokana na nguvu za jua na Chuo cha Buhare kimefanyiwa ukarabati mdogo. Vyuvo vyote vitatu vimenunuliwa Kompyuta na Luninga.

15. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu katika kipindi cha mwaka 2005/2006, ilitoa mafunzo kwa wataalamu wa Maendeleo ya jamii wa Halmashauri ili waweze kuandaa mipango shirikishi Jamii kwa ufanisi zaidi katika ngazi ya Kata. Jumla ya Wataalam wa Maendeleo ya Jamii (Ufundi) 37 kutoka Halmashauri 18 za Bariadi, Bukombe, Dodoma Manispaa, Igunga, Iramba, Kahama, Kishapu, Maswa, Manyoni, Meatu, Nzega, Shinyanga Manispaa, Shinyanga Vijijini, Sikonge, Singida Manispaa, Singida Vijijini, Tabora Manispaa na Uyui walipatiwa mafunzo hayo. Aidha wataalam hao walipewa mafunzo ya kiufundi na pia namna ya kupambana na janga la UKIMWI katika jamii na sehemu zao za kazi.

16. Mheshimiwa Spika, kwa kutambua kuwa wataalam wengi wa maendeleo ya jamii wanaofanya kazi chini ya Halmashauri hawana vyombo vya usafiri vya kuwawezesha kuwafikia watu ili kuwahamasisha na kuwaelimisha jinsi ya kubuni, kuandaa na kutekeleza mipango yao ya maendeleo, Wizara imenunua na kusambaza pikipiki kumi (10) katika Halmashauri ya Manispaa ya Morogoro na halmashauri za wilaya za Rombo, Handeni, Muheza na Rufiji. Nyingine ni Halmashauri za Wilaya za Iringa, Songea, Singida, Shinyanga na Tabora. Ni matumaini ya Wizara kuwa Halmashauri hizo zitasaidia katika uendeshaji na matengenezo ya pikipiki hizo pamoja na kuwawezesha wataalamu hawa kwa kuwapatia nyenzo muhimu za utendaji wa shughuli zao.

17. Mheshimiwa Spika, Ili kuendeleza juhudi za kukabiliana na tatizo la uharibifu wa mazingira na kutoa elimu kwa wananchi kuhusu hifadhi ya mazingira, katika mwaka 2005/2006 Wizara yangu ilishirikiana na mikoa ya Mbeya na Iringa katika kuongeza uwezo wa wananchi wa kuhifadhi mto Ruaha ambao ni muhimu kwa kilimo cha umwagiliaji na uzalishaji wa umeme. Wizara yangu kupitia Vyuo vyake vilivyoko katika bonde la mto Ruaha, ilifanya kazi ya kuhifadhi mazingira kwa kupanda jumla ya miche 7,876 kama ifuatavyo:- Chuo cha Maendeleo Wananchi Uyole 120, Ruaha 2,500, Ilula 4,500, Ulembwe 56, na Rungemba 700. Aidha, Chuo cha Njombe kimeandaa miche 2,000 na Ulembwe miche 7,500 kwa ajili ya msimu ujao wa mvua. Kazi hiyo iliwapa nafasi pia wananchi wanaosoma katika Vyuo hivyo kupata elimu ya mazingira watakayoeneza katika vijiji vyao. Vile vile, Wizara yangu kwa kushirikiana na mkoa wa Iringa, imeweza kutoa mafunzo juu ya mazingira na kuandaa mipango ya mazingira na uhifadhi wa maji kwa Kamati za Maji na Mazingira katika maeneo yanayozunguka Chuo cha Maendeleo ya Jamii Rungemba.

18. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu iliendesha warsha kwa wazee kutoka Wilaya za Mikoa ya Dar es Salaam, Morogoro na Pwani kwa madhumuni ya kupata uzoefu, hekima na busara zao kuhusu matumizi ya teknolojia asilia, athari za UKIMWI katika jamii na wajibu wao katika jamii kuhusu kulinda na kuendeleza mila, desturi na maadili ya taifa letu. Aidha, wazee hao walielimishwa kuhusu umuhimu wa kutumia teknolojia sahihi ambazo zitawawezesha kutumia nguvu kazi yao kadri umri wao unavyoongezeka katika shughuli zao mbali mbali za maendeleo,

19. Mheshimiwa Spika, mwaka 2005/2006, Wizara yangu pia iliahidi kufuatilia hali ya Majumba ya Maendeleo (Community Centres), kwa madhumuni ya kuyafufua na kuyapatia vifaa na nyenzo muhimu zitakazowezesha wananchi kupata na kupashana habari za maendeleo. Napenda kuliarifu Bunge lako tukufu kuwa ufuatiliaji huo umefanyika katika mikoa ya Dodoma, Kilimanjaro, Mbeya, Morogoro, Ruvuma, Rukwa, Singida, Shinyanga, Tanga na Tabora. Ufuatiliaji huo umeonyesha kwamba:-

- (i) Halmashauri nyingi ziliwapangisha wafanya biashara majengo hayo, hivyo kubadilisha kabisa matumizi yake yaliyokusudiwa.
- (ii) Mwamko wa wananchi wa kupashana habari zinazohusu maendeleo umezorota kwa kukosa sehemu ya kukutana.
- (iii) Baadhi ya majumba hayo yanatumika kama ofisi za Idara za Halmashauri.
- (iv) Majumba mengi hayana nyenzo na ni machakavu, na yanahitaji ukarabati mkubwa ili kutoa huduma zilizo kusudiwa katika hali ya usalama na
- (v) Majumba yote yako sehemu za mijini.

Kutokana na matokeo ya ufuatiliaji huo, Wizara yangu kwa kuanzia imenunua seti (TV, Dish & VCR) kumi na moja (11) ambazo zimewekwa katika Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi ili kuhakikisha wananchi wanaoishi jirani na vyuo hivi wanapata habari mbalimbali.

20. Mheshimiwa Spika, Ilani ya Uchaguzi ya CCM (2005) inatoa kipaumbele katika elimu ya ufundi na elimu ya watu wazima kama nyenzo muhimu ya kuimarisha jitihada za taifa za kukuza uchumi na kuondoa umaskini. Wizara yangu inasimamia Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi 58 ambavyo vimeanzishwa kwa madhumuni ya kuendeleza elimu ya watu wazima kwa kutoa maarifa, ujuzi na stadi mbali mbali za kazi ambazo zitawawezesha wananchi wanaovitumia kujiamini na kutekeleza majukumu yao ya kukuza uchumi na kujiletea maisha bora kwa kasi na ufanisi zadi. Vyuo hivi hutoa mafunzo ya muda mrefu na ya muda mfupi na kulinganana na mahitaji ya wananchi wanaovitumia. Elimu itolewayo kwenye Vyuo hivi inatoa fursa mbali mbali za kuboresha uzalishaji, kujiajiri na hivyo kujiongezea vipato, kupunguza ukosefu wa ajira na kuondoa umaskini.

21. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu imeendelea kutoa mafunzo ya maarifa na stadi kwa makundi mbali mbali ya jamii kwa kutumia Vyuo 58 vya Maendeleo ya Wananchi. Katika mwaka 2005/2006, jumla ya wananchi 25,486 wamepatiwa mafunzo hayo wakiwemo wanawake 11,637 na wanaume 13,849. Mafunzo hayo yanalenga katika kuwawezesha wananchi kuelimika na kushiriki katika harakati za kukuza uchumi na kutokomeza umaskini na hivyo kuboresha maisha yao.

22. Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa wananchi wanavutiwa kutumia Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi, Wizara imeendeleza azma yake ya kuvikarabati vyuo hivyo. Katika kutekeleza azma hiyo, Vyuo vya Ifakara, Handeni, Kilwa Masoko na Nzovwe vimepatiwa fedha za ukarabati mkubwa wa majengo ambapo Vyuo vya Musoma, Njombe, Ruaha na Tango vimepatiwa fedha za ukarabati mdogo. Wizara yangu pia imevipatia fedha Vyuo vya Arnautoglu, Bariadi, Chisalu, Kibondo, Malya, Muhukuru, Musoma, Mtawanya, Nzega, Urambo na Uyole kwa ajili ya kupima maeneo yake ili vipatiwe hati ya kumiliki ardhi. Aidha, maandalizi ya awali ya kukipatia Chuo cha Maendeleo ya Wananchi Msingi umeme unaotokana na nguvu za jua (solar energy) yanaendelea. Vile vile ili kuimarisha usafiri katika Vyuo vyote 58 vya Maendeleo ya Wananchi, Wizara imetoa fedha za kununulia baiskeli mbili (2) hadi tatu (3) kwa kila chuo kutegemea bei ya mahali Chuo kilipo.

23. Mheshimiwa Spika, katika kutekeleza azma ya kutoa elimu kwa watoto yatima na walio katika mazingira magumu kwa lengo la kuwawezesha kujitegemea, katika mwaka wa fedha 2005/2006, Wzara yangu imetoa mafunzo ya stadi za kazi mbali mbali na ujasiriamali kwa wasichana waliozaa katika umri mdogo wapatao 237 katika Vyuo vya Ilula, Kiwanda, Mamtukuna, Nzovwe, Tarime, Ulembwe na Uyole. Aidha, Wizara pia imeweza kuwahudumia watoto yatima 40 kwa kuwalipia michango katika Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi na karo katika shule za Msingi na za Sekondari.

MAENDELEO YA JINSIA

24. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu inao wajibu wa kuratibu, kufuatilia na kusimamia Maendeleo ya Wanawake na Jinsia. Sera ya Maendeleo ya Wanawake na Jinsia ya mwaka 2000, inaelekeza uingizaji wa masuala ya jinsia katika Mipango, Mikakati na Sera mbalimbali za kisekta. Ili kufanikisha utekelezaji wa hili, Wizara yangu imeandaa na kusambaza Mkakati wa Taifa wa Maendeleo ya Jinsia ambao ni Mwongozo wa utekelezaji wa Sera hiyo kwa wadau mbalimbali nchini.

Aidha, Wizara imeendelea kuimarisha Dawati la Jinsia kwa kutoa mafunzo ya jinsia kwa Watendaji wake katika ngazi mbalimbali. Jumla ya Watendaji 210 wa Dawati la Jinsia kutoka ngazi ya Mkoa na Halmashauri na Maafisa Maendeleo ya Jamii ngazi ya Kata walipewa mafunzo ya elimu ya jinsia. Mafunzo hayo yalilenga kuwajengea uwezo wa kutekeleza majukumu yao na katika uingizaji wa masuala ya jinsia katika mipango na mikakati ya sekta zao. Pia Wizara na Taasisi zimeendelea kuunda Kamati za Dawati la Jinsia ndani ya sekta zao. Kutokana na hili, sekta mbalimbali zimeweza kuandaa taarifa na takwimu zilizoainishwa kijinsia ambazo imewezesha upangaji mipango kwa kuzingatia usawa wa jinsia.

25. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu imeendelea kuratibu shughuli za kuwawezesha wanawake kiuchumi ili, waweze kuondokana na umaskini. Mwaka 2005/2006, Wizara ilishirikiana na Wizara ya Viwanda, Biashara na Masoko; Ofisi ya Waziri Mkuu – Tawala za Mkoa na Serikali za Mitaa na Asasi zisizo za Kiserikali kuwawezesha wanawake wafanyabiashara kushiriki katika maonesho ya 30 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar Es Salaam. Jumla ya wanawake 195 walishiriki katika maonesho hayo kutoka Mkoa yote ya Tanzania Bara na Visiwani.

Mafunzo ya ujasiriamali yalitolewa kabla ya maonesho ambayo yalilenga katika kuwapatia mbinu za kuboresha bidhaa na kushiriki katika masoko yenye ushindani. Kutokana na ushiriki wao katika maonesho hayo, waliweza kuuza na kupata masoko ya ndani na nje ya nchi kwa bidhaa zao. Aidha walipatiwa mafunzo ya kujikinga na maambukizi ya Virusi vya UKIMWI.

26. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea kuratibu Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake ambao unatoa mikopo kwa wanawake kwa masharti nafuu. Utafiti wa kina umefanyika ili kubainisha mafanikio, matatizo, changamoto na mapendekezo ya kuboresha uendeshaji wa Mfuko huu. Kutokana na utafiti huo imeonekana kuna umuhimu wa kudurusu Mwongozo ambao unabainisha majukumu ya Wizara, Sekretariati za Mkoa na Halmashauri katika uendeshaji wa Mfuko huu.

27. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu imejiwekea utaratibu wa kutoa mafunzo ya mbinu za kuhamasisha uanzishwaji wa Vyama vya Ushirika vya Kuweka na Kukopa (SACCOS) kwa Maafisa Maendeleo ya Jamii. Katika kipindi cha mwaka 2005/2006, Maafisa Maendeleo ya Jamii 265 kutoka ngazi ya Mkoa, Halmashauri na Kata walipatiwa mafunzo. Mafunzo hayo yalihusu Sheria ya Ushirika ya Mwaka 2003, uendeshaji wa SACCOS na mbinu za kuwahamasisha wanawake na wananchi kwa ujumla kujiunga na kuimarisha SACCOS/SACAS zilizopo kwenye maeneo yao. Kutokana na mafunzo hayo ambayo yalianza kutolewa tangu mwaka 2003/2004, wanawake wamehamasika na wanajiunga na SACCOS hizo. Aidha, ili kuongeza kasi ya kuwawezesha wanawake kiuchumi, Wizara yangu imekuwa ikiratibu mchakato wa uanzishaji wa Benki ya Wanawake. Hadi sasa nyaraka muhimu zitakazowezesha Benki Kuu kuisajili Benki hii zimeishaandaliwa.

28. Mheshimiwa Spika, vitendo vya ukatili dhidi ya wanawake ni tatizo kubwa linaloikabili jamii. Tatizo hili limekuwa likidumishwa na mfumo dume uliojengeka katika baadhi ya mila na desturi za jamii zetu. Mwaka 2005/2006, Wizara ilidurusu, kuchapisha na kusambaza Mpango wa Taifa wa Kuzuia na Kutokomeza Vitendo vya Ukatili dhidi ya Wanawake na Watoto wa mwaka 2001 – 2003. Mpango huo sasa utatekelezwa hadi 2015. Mpango huu unalenga katika kubadilisha sheria zinazowakandamiza wanawake na watoto; kutoa elimu, mafunzo na uhamasishaji kwa wananchi kuhusu kutokomeza ukatili dhidi ya wanawake; kutoa huduma zinazofaa kwa wanaotendewa ukatili na kuelimisha jamii kuhusu madhara ya mila na desturi zinazoendeleza ukatili.

Aidha, Washauri wa Maendeleo ya Jamii katika Sekretariati za Mikoa, Maafisa Maendeleo ya Jamii ngazi ya Kata, Wakufunzi wa Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi na Vyuo vya Maendeleo ya Jamii 202, walipatiwa mafunzo. Mafunzo hayo yalihusu utekelezaji wa Mpango wa Uzuiaji na Utokomezaji wa Ukatili dhidi ya Wanawake na utoaji wa ushauri nasaha kwa walioathirika na vitendo vya ukatili. Kutokana na mafunzo hayo wanawake walioathirika na ukatili wataweza kupewa msaada wa kisheria na ushauri nasaha pale wanapojitokeza katika ngazi hizo.

29. Mheshimiwa Spika, nyenzo mojawapo ya kuleta usawa wa jinsia ni kwa wananchi kuzijua sheria, kanuni na taratibu zilizopo na kuzizingatia. Hivyo, Wizara yangu iliendesha mafunzo kwa Mahakimu wa Mahakama za Mwanzo kutoka katika mikoa ya Dar es Salaam, Kigoma, Morogoro, na Pwani kuhusu Sheria ya Makosa ya Kujamiiana (1998), Sheria ya Ardhi na Sheria ya Ardhi Vijiji za 1999, elimu ya jinsia na namna ya kutokomeza ukatili dhidi ya wanawake. Vile vile Wizara

ilitayarisha na kusambaza majarida na mabango katika lugha nyepesi ili kuwaelimisha wananchi kuhusu sheria hizi na athari za vitendo vya ukatili.

30. Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa wanawake wanashiriki katika ngazi za maamuzi, Serikali imekuwa ikiongeza idadi ya wanawake katika ngazi mbalimbali za maamuzi. Kutokana na marekebisho ya Katiba ya mwaka 2004, awamu ya nne imeongeza uwakilishi wa wanawake Bungeni kufikia asilimia 30.3 ikilinganishwa na asilimia 22.5 ya mwaka 2000; Mawaziri Wanawake wamefikia asilimia 20 kutoka asilimia 15, Naibu Mawaziri asilimia 32.3 kutoka asilimia 29 hadi kufikia mwezi Juni 2006. Lengo ni kufikia kiwango cha asilimia 50 katika ngazi zote za maamuzi kulingana na malengo ya Umoja wa Afrika (AU), Jumuiya ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika (SADC).

31. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu imeshiriki katika Kikao cha 50 cha Kamisheni ya Umoja wa Mataifa ya Hali ya Wanawake na vile vile katika mikutano ya Umoja wa Afrika, Jumuiya ya Maendeleo ya Nchi za Kusini mwa Afrika, Nchi za Maziwa Makuu na Jumuiya ya Madola. Matokeo ya mikutano hiyo ni makubaliano ya kuongeza kasi ya utekelezaji wa maeneo ya kipaumbele yaliyobainishwa katika Azimio na Ulingo wa Beijing na Malengo ya Milenia, kuhusu maendeleo ya wanawake na jinsia.

Aidha, taarifa ya Nne na Tano ya Utekelezaji wa Mkataba wa Kimataifa wa Kuondoa aina zote za Ubaguzi dhidi ya Wanawake (CEDAW) iliwasilishwa kwenye Kamati ya Umoja wa Mataifa. Taarifa hii ilieleza kwa undani utekelezaji wa nchi kuhusu maendeleo ya wanawake na usawa wa jinsia katika kipindi cha 1998 hadi 2005.

32. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu iliratibu Maadhimisho ya Siku ya Wanawake Duniani ambayo huadhimishwa kila mwaka tarehe 8 Machi. Mwaka 2005, Rais wa Awamu ya Tatu Mheshimiwa Benjamin William Mkapa, aliagiza kuwa Maadhimisho haya yawe yanafanyika kila baada ya miaka mitano ili kutoa muda wa kutosha wa utekelezaji. Kwa kuzingatia agizo hilo, mwaka 2006, Maadhimisho haya yalifanyika katika ngazi ya mikoa na yalitoa fursa ya kuitumia siku hii kutathmini utekelezaji wa maendeleo ya wanawake na jinsia na kuongeza ufahamu wa wananchi kuhusu usawa wa jinsia. Kaulimbiu ya mwaka 2006 ni ***“Wanawake katika Maamuzi: Dumisha Usawa, Ondoa Umaskini.”***

33. Mheshimiwa Spika, kwa lengo la kuwasaidia wanawake wanaoishi na Virusi vya UKIMWI waliojitokeza, Wizara ilifanya zoezi la kubainisha mahitaji yao katika Halmashauri tano za majaribio ambazo ni Manispaa ya Morogoro, Handeni, Muheza, Rombo na Rufiji. Mahitaji yaliyobainishwa ni pamoja na misaada kwa ajili ya chakula, malazi na matunzo kwa watoto wao na mafunzo ya ujasiriamali. Aidha, ilibainika kuwa endapo baadhi ya waathirika watawezesha kwa kupatiwa mikopo wanao uwezo wa kuendelea kufanya kazi ambayo zitawawezesha kujitegemea katika kujikimu. Baada ya zoezi hili Wizara itaanza kutoa mafunzo ya ujasiriamali, lische na ushauri nasaha kwa wanawake wanaoishi na Virusi vya UKIMWI wanaojitokeza.

MAENDELEO YA MTOTO

34. Mheshimiwa Spika, Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi inakusudia kuboresha hali ya maisha ya watoto wote. Wizara yangu kwa kuzingatia azma hiyo, inalo jukumu la kusimamia na kuratibu utekelezaji wa Sera ya Maendeleo ya Mtoto. Lengo la Sera hii ni kuhakikisha watoto wanapatiwa haki ya kuishi, kulindwa, kutobaguliwa

na kushiriki katika masuala yanayohusu maendeleo na ustawi wao na taifa.

35. Mheshimiwa Spika, kutokana na umuhimu wa kuelimisha jamii kuhusu elimu ya idadi ya watu na maisha ya familia, katika mwaka 2005/2006, Wizara yangu imeandaa kitini cha mafunzo ya elimu ya idadi ya watu na maisha ya familia ngazi ya Jamii. Kitini hicho kitatumika kutoa mafunzo kwa Maafisa Maendeleo ya Jamii na Wananchi kupitia Vyuu vya Maendeleo ya Wananchi kwa lengo la kueneza elimu hiyo kwa jamii. Mafunzo yatakayotolewa yatawezesha jamii na hasa familia kuelewa mambo muhimu yanayohusu idadi ya watu na maisha ya familia hasa umuhimu wa uzazi wa mpango; uzazi salama; kupeleka watoto kliniki; kuwapa watoto lishe bora; uhifadhi wa chakula; umuhimu wa kufanya kazi kwa maendeleo ya familia; umiliki wa rasilimali na mgawanyo wa kazi kati ya wanawake na wanaume na watoto wa kike na wa kiume.

36. Mheshimiwa Spika, mojawapo ya majukumu ya Wizara yangu ni kuratibu uandaaji wa taarifa za utekelezaji wa mikataba ya kimataifa inayohusu haki na ustawi wa watoto. Katika kipindi cha 2005/2006, Wizara yangu imekamilisha uandaaji wa taarifa ya Awali ya utekelezaji wa Mkataba wa Afrika kuhusu Haki na Ustawi wa Mtoto, kama inavyoelekezwa na Umoja wa Afrika. Aidha Wizara yangu imeandaa taarifa ya Nyongeza ya Ripoti ya Pili ya Nchi ya utekelezaji wa Mkataba wa Kimataifa wa Haki za Mtoto na kuiwasilisha kwenye Kamati ya Kimataifa ya Umoja wa Mataifa ya kuratibu utekelezaji wa Mkataba wa Haki za Mtoto. Vile vile, Wizara imetafsiri katika lugha ya Kiswahili Mkataba wa Kimataifa wa Haki za Mtoto na Itifaki zake za nyongeza, ili kuhakikisha kuwa Mikataba hiyo inaeleweka katika jamii.

37. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha mwaka 2005/2006, Wizara yangu kwa kushirikiana na wadau wanaoshughulikia masuala ya watoto, imetayarisha mwongozo (framework) wa namna ya kuandaa Mkakati wa Taifa wa Elimu ya Malezi na Maendeleo ya Awali ya Watoto Wadogo kwa kubainisha maeneo muhimu yatakayoingizwa katika mkakati huo. Madhumuni ya mkakati huu ni kuwezesha na kuimarisha uratibu wa malezi na makuzi ya awali kwa watoto wachanga na watoto wadogo nchini.

38. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu imetoa mafunzo kwa Maafisa Maendeleo ya Jamii kuhusu elimu ya malezi na maendeleo ya awali ya mtoto ikiwa ni pamoja na umuhimu wa kuwapatia watoto wachanga na watoto wadogo vyakula vya kulikiza kwa lengo la kueneza elimu hiyo kwa wazazi na walezi. Elimu hiyo imetolewa katika wilaya za mikoa ya Arusha, Dar es Salaam, Dodoma, Iringa, Kagera, Kilimanjaro, Manyara, Mara, Morogoro, Mwanza, Pwani, Singida, Tanga, Mara na Mwanza. Aidha, mafunzo hayo yametolewa pia kwa Wakuu wa Vyuo vya Mendeleo ya Wananchi vya Buhangija, Handeni, Ilula, Karumo, Mabughai, Malya, Mamtukuna, Monduli, Musoma, Msinga, Nzovwe, Rubondo, Sengerema, Ulembwe na Kisangwa. Jumla ya Maafisa wa Maendeleo ya Jamii 86, na Wakuu wa Vyuo 15 wamepata mafunzo hayo.

39. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu kama Mwenyekiti wa Mtandao wa kudhibiti Ukeketaji Kanda ya Afrika Mashariki Tawi la Tanzania iliendelea kuratibu utekelezaji wa Mpango wa Taifa wa Kutokomeza Ukeketaji hapa nchini kwa kushirikiana na Asasi mbalimbali Zisizo za Serikali. Katika kutekeleza jukumu hili, Wizara yangu iliandaa mkutano wa wadau wa Kutokomeza Ukeketaji kwa Wanawake na Watoto wa Kike hapa Dodoma uliofanyika Desemba, 2005. Lengo la Mkutano huu lilikuwa ni kubadilishana uzoefu na kujadili njia na mikakati ya

kutokomeza ukeketaji hapa nchini. Hata hivyo utafiti unaonyesha kwamba, ukeketaji bado unaendelea na hufanyika kwa siri hasa kwa watoto na hata kwa wanawake.

40. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha mwaka 2005/2006, Wizara yangu kwa kuanzia ilifanya utafiti mdogo wa kutambua watoto yatima na walio katika mazingira magumu katika maeneo yanayozunguka Vyu vya Maendeleo ya Wananchi (FDC). katika mikoa ya Arusha, Kilimanjaro, Manyara, Mbeya, Morogoro, Pwani na Tanga kwa lengo la kujua ukubwa wa tatizo, mahitaji yao na kubaini mbinu na mikakati ya kuwasaidia watoto hao. Vyu vya Maendeleo ya Wananchi vitasaidia kutoa mafunzo ya stadi mbalimbali za kazi kwa watoto walio katika mazingira magumu.

41. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha 2005/2006, mafunzo kuhusu haki za mtoto na madhara yanayotokana na utumikishwaji wa watoto katika kazi za hatari yalitolewa kwa Maafisa Maendeleo ya Jamii wa wilaya 40 katika mikoa ya Arusha, Dar es Salaam, Dodoma, Iringa, Kagera, Kilimanjaro, Pwani, Manyara, Mara, Morogoro, Mwanza, Singida, na Tanga. Mafunzo hayo yatasaidia maafisa hao kuisambaza elimu ya haki za watoto kwa jamii na hatimaye kupunguza tatizo la utumikishwaji wa watoto katika kazi za hatari.

42. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu inalo jukumu la kusimamia na kuratibu maadhimisho ya kimataifa yanayohusu Siku ya Mtoto wa Afrika yanayofanyika tarehe 16 Juni ya kila mwaka na Siku ya Familia Duniani inayofanyika tarehe 15 Mei ya kila mwaka. Mwaka huu nchi yetu iliungana na wanachama wengine wa Umoja wa Afrika kuadhimisha miaka 16 ya Siku ya Mtoto wa Afrika kwa shughuli mbali mbali zilizoshirikisha watoto na kuhamasisha jamii kuhusu umuhimu wa siku hii. Kaulimbiu ya mwaka huu ni; **“Piga Vita Unyanyasaji na**

Udhalilishwaji wa Watoto". Lengo la kaulimbiu hii ni kuhamasisha jamii ili iweze kuelewa umuhimu wa kuwajali watoto na kuwalinda dhidi ya unyanyasaji na udhalilishaji. Aidha, katika mwaka 2005/2006, Wizara yangu iliratibu maadhimisho ya Siku ya Familia Duniani yaliyofanyika tarehe 15 Mei, 2006. Kaulimbiu ya maadhimisho hayo ilikuwa; **"Dhibiti UKIMWI, Familia iwajibike"** Kauli mbiu hiyo ililenga kuhamasisha familia na jamii kwa ujumla katika kudhibiti maambukizi ya virusi vya UKIMWI kuanzia ngazi ya familia.

MASHIRIKA YASIYO YA KISERIKALI

43. Mheshimiwa Spika, kufuatia mabadiliko ya muundo wa Wizara, Uratibu wa Mashirika Yasiyo ya Kiserikali umewekwa chini ya Wizara yangu. Serikali inatambua mchango wa Mashirika haya katika kuharakisha Maendeleo ya Jamii ya Tanzania. Katika mchakato wa kuratibu Mashirika haya mambo yafuatayo yametokelezwa katika kipindi cha mwaka 2005/2006.

44. Mheshimwa Spika, Wizara yangu imeendelea kutekeleza Sera ya Taifa ya Mashirika Yasiyo ya Kiserikali ya mwaka 2001 na Sheria ya NGOs.24/2002. Aidha katika utendaji kazi wa Mashirika haya, Wizara imeshirikiana na Wasajili Wasaidizi wa ngazi za Wilaya (Makatibu Tawala Wilaya) na ngazi ya Mkoa (Maafisa Mipango Mkoa) ili kurahisisha ufuatiliaji wa shughuli zao. Hatua hii imesaidia kutoa huduma za usajili karibu na wananchi na kurahisisha zoezi hili katika maeneo husika. Pia, Wizara yangu imedurusu nakala za fomu zinazotumika katika usajili, Sheria ya NGOs Na. 24/2002, na kanuni za utekelezaji ambazo zimesambazwa kwa wadau nchini.

45. Mheshimiwa Spika, itakumbukwa kwamba Sheria. Na. 24/2002 ya Mashirika Yasiyo ya Kiserikali imeunda vyombo viwili muhimu vya kitaifa ambavyo ni Bodi ya Taifa ya Uratibu wa Mashirika Yasiyo ya Kiserikali (National NGOs Coordination Board) na Baraza la Taifa la Mashirika Yasiyo ya Kiserikali (National Council of NGOs). Wizara yangu imeviwezesha vyombo hivi kukutana mara kwa mara na kuweka mikakati ya kuendeleza sekta hii. Bodi hii imekutana mara nne kati ya mwezi Juni, 2005 na April, 2006 ambapo pamoja na mambo mengine, maombi 704 ya usajili wa Mashirika haya na cheti cha ukubalifu yamehakikiwa na kupitishwa. Kati ya Mashirika haya, Mashirika 100 ni ya kiwilaya, 78 ya kimkoa, 477 ya Kitaifa na 49 ya Kimataifa. Idadi hii ni kutokana na usajili na cheti cha ukubalifu chini ya Sheria Na. 24/2002, kati ya mwezi Februari, 2005 na Machi, 2006. Aidha napenda kuliarifu Bunge lako tukufu kwamba Baraza la Taifa la Mashirika Yasiyo ya Kiserikali (National Council of NGOs) liko katika hatua za mwisho za mchakato wa kukamilisha kanuni za maadili zitakazokuwa mwongozo kwa Mashirika haya.

46. Mheshimiwa Spika, Sera ya Taifa ya Mashirika Yasiyo ya Kiserikali inaweka bayana tatizo la uwazi, uwajibikaji na ukosefu wa takwimu sahihi za kisekta za Mashirika Yasiyo ya Kiserikali. Wizara yangu imeanza kuandaa benki ya takwimu za Mashirika haya itakayowezesha ubadilishanaji wa habari na kuongeza uwazi na uwajibikaji miongoni mwa wadau. Zoezi la kuchambua taarifa mbalimbali zilizowasilishwa kwetu kupitia maombi ya usajili na cheti cha ukubalifu linaendelea.

47. Mheshimiwa Spika, kumekuwepo na changamoto katika kuratibu shughuli za Mashirika Yasiyo ya Kiserikali kiasi cha kuwafanya wadau kushindwa kuelewa kuwa wanatakiwa kuwajibika chini ya Sheria gani.

Hii ni kutokana na Sheria nyingine kama vile Sheria ya Makampuni Sura ya 212, kama ilivyorekebisha hivi karibuni, Sheria ya Vyama Sura ya 337 na Sheria ya Wadhamini Sura ya 375 kuendelea kusajili Mashirika haya. Suala hili litafuatiliwa kwa karibu sana na Bodi ya Taifa ya Uratibu wa Mashirika Yasiyo ya Kiserikali ili ufumbuzi wa haraka upatikanane.

SERA NA MIPANGO

48. Mheshimiwa Spika, kati ya majukumu ya Wizara ni kudurusu Sera za Wizara; kuoanisha Sera nyingine na Sera za Wizara, kuandaa, kuratibu, kufuatilia na kutathmini utekelezaji wa miradi inayotekelezwa na Wizara. Ili kufanikisha majukumu haya, Wizara imetekeleza yafuatayo:

49. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2005/2006, Wizara yangu ilianza mchakato wa kudurusu Sera ya Maendeleo ya Jamii ili iweze kukidhi mahitaji ya jamii kwa wakati huu. Sera iliyopo ina upungufu uliosababishwa zaidi na mabadiliko yaliyotokea nchini na ulimwenguni kwa ujumla katika nyanja za kiuchumi, kisiasa, kiutamaduni na sayansi na teknolojia. Mabadiliko mengine ni kuwepo kwa utandawazi na ongezeko la kutegemea sekta binafsi kama muhimili mkuu wa kukuza uchumi wa nchi.

50. Mheshimiwa Spika, maadili, tabia na kukuza maendeleo ya kiuchumi, kijamii na utawala bora hujengwa na familia. Ili kuiwezesha jamii kutambua umuhimu wa kuimarisha familia kama kitovu cha maendeleo, Wizara yangu imeandaa Sera ya Maendeleo ya Familia na imewasilishwa Serikalini kufanyiwa maamuzi. Sera hii itatoa mwelekeo

thabiti utakaowezesha familia kutambulika kama kiini cha uzalishaji mali na utekelezaji wa mipango ya maendeleo ya kijamii na kiuchumi.

51. Mheshimiwa Spika, vile vile Wizara yangu imekamilisha kudurusu Sera ya Maendeleo ya Mtoto ya mwaka 1996, na imewasilishwa Serikalini kufanyiwa maamuzi. Wizara imelazimika kudurusu Sera hii kutokana na masuala ya watoto yaliyojitokeza kati ya mwaka 1996 na 2005 na ambayo hayakupewa kipaumbele katika Sera ya mwaka 1996. Masuala hayo ni pamoja na kuwepo kwa ongezeko la idadi ya watoto nchini kutoka asilimia 46 ya wananchi wote mwaka 1996 hadi asilimia 50.6 kwa mujibu wa Sensa ya Idadi ya Watu na Makazi iliyofanyika mwaka 2002. Ongezeko hilo la idadi ya watoto limesababisha ongezeko la mahitaji ya watoto nchini. Masuala mengine ni pamoja na kutoingizwa kwa dhana ya ushiriki wa watoto katika masuala mbalimbali ya maendeleo; suala la kutotambua makundi ya watoto wenye mahitaji maalum kama vile watoto wenye ulemavu, yatima, watoto wasio na makazi maalum, watoto wanaotumikishwa kazi za hatari, janga la UKIMWI na watoto kutotengewa maeneo ya kucheza.

52. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2005/2006, nililiahidi Bunge lako tukufu kwamba, wizara yangu itafanya ukaguzi wa kina wa vyuo vya Maendeleo ya Jamii, na Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi ili kutambua matatizo yanayovikabili Vyuo hivi. Ukaguzi huu ulifanyika na kubaini matatizo mengi ambayo yanahitaji ufumbuzi. Baadhi ya matatizo hayo ni uchakavu wa majengo, miundo mbinu na uhaba wa Wakufunzi. Jitihada zitahitajika kutatua matatizo ya Vyuo hivi ikiwa ni pamoja na Wizara kuwa na bajeti ya kutosha.

53. Mheshimiwa Spika, mwaka jana nililieleza Bunge lako tukufu kwamba Wizara yangu inakamilisha Mpango Mkakati (Strategic Plan)

ambao ni muhimu katika kufikiwa kwa malengo ya Wizara yangu. Kwa kushirikiana na wadau mbalimbali zikiwemo Wizara, Mashirika yasiyo ya Kiserikali na Wahisani, Mpango Mkakati huo sasa umekamilika na uko tayari kutekelezwa. Ni matumaini yangu kwamba tutaendelea kushirikiana na wadau wote hao katika utekelezaji wa Mpango Mkakati huu.

54. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu wakati ikiwasilisha katika Bunge lako tukufu Bajeti yake ya mwaka 2005/2006, ilitoa taarifa kwamba, imeanza maandalizi ya kuanzisha uwekaji wa kumbukumbu zinazohusu wanawake katika kompyuta (Women's Database). Madhumuni ya kumbukumbu hizo ni kuisaidia Serikali pamoja na wadau wengine kufahamu wasifu wa wanawake kwa matumizi mbalimbali. Naomba kuliarifu Bunge lako tukufu kwamba vitabu vya kumbukumbu hizo vimekwisha chapishwa na vitasambazwa kwa utaratibu ambao utakidhi madhumuni ya vitabu hivyo.

UTAWALA NA UTUMISHI

55. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha mwaka 2005/2006, Wizara yangu ilisimamia mahitaji, maendeleo na ustawi wa watumishi wake kwa kuzingatia sheria, kanuni, nyaraka na miongozo mbalimbali inayohusu watumishi wa umma. Masuala ya watumishi yaliyoshughulikiwa ni pamoja na mafunzo, upandishwaji vyeo, uimarishaji wa nidhamu, usalama kazini na kuimarisha ikama za watumishi.

56. Mheshimiwa Spika, suala la kuboresha utendaji kazi linahitaji mipango mizuri ya kuendeleza rasilimali watu hususan watumishi wa

Wizara. Katika mwaka 2005/2006, Wizara yangu imekamilisha Mpango wa kuendeleza rasilimaliwatu ya Wizara. Utekelezaji wa mpango huu unatarajia kuanza katika mwaka 2006/2007. Aidha, Wizara yangu imewapeleka mafunzoni watumishi wapatao 200 ndani na nje ya nchi ili kuongeza ujuzi na kuwa na upeo mpana zaidi wa kumudu majukumu yao. Napenda kuchukua nafasi hii kuishukuru Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma kupitia Mfuko wa Kuboresha Ufanisi (Performance Improvement Fund) uliotuwezesha kushiriki katika mafunzo hayo na kuweza kufikia malengo tuliyojiwekea.

57. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma, imefanikisha zoezi la kupandishwa vyeo jumla ya Watumishi 36 ambao walikuwa hawajapandishwa madaraja kwa miaka mingi na hivyo kuathiriwa na utekelezaji wa Sheria Na. 8 ya Utumishi wa Umma ya mwaka 2002.

58. Mheshimiwa Spika, idadi sahihi ya watumishi ni muhimu katika kuhakikisha kuwa kila mtumishi anawajibika kikamilifu na hivyo kukamilisha majukumu aliyopangiwa kwa wakati na kwa kiwango kinachokubalika. Katika mwaka 2005/2006, Wizara yangu imepata kibali cha kuajiri watumishi 24 ambao tayari wameajiriwa ingawaje idadi hii ni ndogo ikilinganishwa na ajira mpya 50 zilizoidhinishwa katika Ikama ya watumishi. Aidha, uchambuzi wa mahitaji halisi ya watumishi umeonyesha kuwa Wizara bado inakabiliwa na upungufu mkubwa wa Watumishi hasa katika vyo vya Maendeleo ya Wananchi na Maendeleo ya Jamii.

59. Mheshimiwa Spika, ufanisi wa watumishi unategemea kwa kiwango kikubwa ubora wa vitendea kazi pamoja na mazingira mazuri ya kazi. Katika mwaka 2005/2006, Wizara yangu imekamilisha awamu ya

kwanza ya ukarabati wa ofisi ya Makao Makuu ya Wizara na kuwezesha upatikanaji wa vyumba vya ofisi zaidi ikiwa ni pamoja na Ukumbi wa Mikutano.

MWELEKEO NA MALENGO YA MWAKA 2006/2007

MAENDELEO YA JAMII

60. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaendelea kuwaandaa wataalamu wa Maendeleo ya Jamii katika Vyuo vya Maendeleo ya Jamii na kuwapa mafunzo ya rejea na ya juu zaidi waliopo ili wanapoajiriwa na kuwezesha vizuri na Halmashauri waweze kutoa huduma zilizo bora kwa jamii wakishiriana na sekta na wadau wengine wa Maendeleo ya Jamii. Aidha, Wizara yangu itaendelea kutumia Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi kutoa mafunzo ya stadi za kazi kwa wananchi, wakiwemo vijana waliomaliza shule za msingi na hata sekondari ili waweze kutumia ujuzi huo katika kujiajiri wenyewe. Hivyo, Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi vitaendelea kuimarishwa kusudi vichangie azma ya Serikali ya Awamu ya Nne ya kutoa ajira kwa vijana.

61. Mheshimiwa Spika, kwa kutambua kuwa watumishi wa Maendeleo ya Jamii walioko kwenye Halmashauri za Manispaa, Miji na Wilaya ndio wawezeshaji wakuu wa utekelezaji wa Sera na Programu za Wizara na zile za sekta nyingine, Wizara yangu katika mwaka wa fedha 2006/2007, itanunua pikipiki 15 ambazo zitagawiwa katika Halmashauri walao 15 kwenye mikoa ambayo haikupatiwa pikipiki katika mwaka wa fedha 2005//2006. Aidha, Wizara yangu itaendelea kutenga asilimia 60 ya nafasi za masomo ya Stashahada za Juu katika Chuo cha Maendeleo ya Jamii Tengeru kwa watumishi waliopo kwenye

Halmshauri ambao wana sifa ya cheti cha Maendeleo ya Jamii. Halikadhalika, Wizara itatoa mafunzo ya rejea kuhusu uandishi wa miradi (project write ups) kwa watumishi 60 wa Maendeleo ya Jamii kutoka kwenye Halmashauri.

62. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaendelea kutoa mafunzo ya taaluma ya Maendeleo ya Jamii, katika Vyuo vya Maendeleo ya Jamii Tengeru, Rungemba, Misungwi na Buhare. Aidha, Wizara itakamilisha uandaaji wa mitaala ambayo itakiwezesha Chuo cha Tengeru kutoa mafunzo ya Shahada katika mwaka wa 2006/2007. Halikadhalika, Wizara itaandaa mitaala ya Maendeleo ya Jamii, katika ngazi ya Stashahada ili kuanzisha mafunzo katika ngazi hiyo kwenye Vyuo vya Rungemba, Misungwi na Buhare kwa mwaka 2007/2008.

63. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaendelea kuboresha mazingira ya Chuo cha Tengeru kwa kukamilisha ujenzi wa jengo la mihadhara, maktaba na kufanya matengenezo ya Ofisi. Aidha, Wizara yangu itaweka vifaa vya kisasa vya kuwezesha mawasiliano na kukuza matumizi ya teknolojia ya kisasa ya habari na mawasiliano kati ya Chuo na wadau wengine. Ili kuwawezesha watumishi wa Chuo cha Tengeru kwenda sambamba na mabadiliko ya teknolojia yatatolewa mafunzo ya kompyuta kwa watumishi 20 katika kipindi cha mwaka 2006/2007.

64. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaendelea kutoa mafunzo kwa wanachuo 810 wanawake kwa wanaume, katika Chuo cha Tengeru katika ngazi ya Stashahada ya Juu na wanachuo 600 katika ngazi ya cheti kwa Vyuo vya Maendeleo ya Jamii, Missungwi, Buhare na Rungemba.

65. Mheshimiswa Spika, katika mwaka wa fedha 2006/2007, Wizara yangu itafanya ukarabati mkubwa katika Chuo cha Buhare ambapo Chuo cha Rungemba kitafanyiwa ukarabati mdogo. Aidha, ujenzi wa maktaba na ukumbi wa mihadhara utafanyika katika chuo cha Tengeru.

66. Mheshimiwa Spika, katika kuchangia kupunguza tatizo la ajira na umaskini unaolikabili taifa letu, Wizara yangu itaendelea kutoa mafunzo ya stadi za kazi mbali mbali yenye uhitaji kupitia vyuo 58 vya Maendeleo ya Wananchi. Makundi yanayolengwa ni ya wanawake, vijana, wazee, wajane na watu wenye ulemavu. Mafunzo hayo yatawawezesha kujiajiri na hivyo kujiongezea kipato.

Halikadhalika, jumla ya wananchi 30,000 watanufaika na mafunzo hayo. Ili kuboresha utoaji wa mafunzo katika vyuo katika mwaka 2006/2007, Wizara yangu itaendelea kuimarisha majengo na miundombinu katika vyuo vingine vinne (4) vya Chala, Chilala, Kiwanda na Malya. Wizara itaweka mitambo ya umeme unaotokana na nguvu za jua (Solar Power) katika vyuo vitatu (3) vya Chilala, Muhukuru na Ulembwe na kuwezesha upimaji wa maeneo kwenye vyuo thelathini (30). Aidha, katika kupunguza tatizo la usafiri kwenye Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi, ambavyo viko mbali na makao makuu ya wilaya kunakopatikana huduma muhimu, Wizara yangu kwa kuanzia, katika mwaka huu wa fedha, imepanga kununua pikipiki kumi (10) kwa ajili ya Vyuo vya Chala, Chilala, Chisalu, Kiwanda, Nzega, Malampaka, Mlale, Msaginya, Msingi, Muhukuru na Sofi.

67. Mheshimiwa Spika, suala la elimu na mbinu za kupambana na UKIMWI litaendelea kupewa kipaumbele kwanza kwa kudurusu Mkakati wa Kuwakinga Wanawake na Watoto dhidi ya UKIMWI na magojwa ya zinaa na kisha kuusambaza Mkakati huo kwenye Halmashauri. Aidha,

kwa kuanzia, Maafisa Maendeleo ya Jamii kutoka mikoa ya Iringa, Mbeya, Ruvuma, Singida na Tabora watapatiwa mafunzo ya mbinu shirikishi yatakayowawezesha kuandaa mipango ya kukabiliana na janga hilo pamoja na wananchi wa maeneo yao.

MAENDELEO YA JINSIA

68. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaendelea kutoa mafunzo kuhusu jinsia na namna ya kuingiza masuala ya jinsia katika Mipango, Sera na Mikakati mbalimbali ya maendeleo kwa Watendaji wa Dawati la Jinsia katika ngazi zote. Vile vile, Wizara itaendelea kushiriki na kuiwakilisha nchi katika mikutano ya Kimataifa na Kikanda inayohusu maendeleo ya wanawake na jinsia na kutekeleza maamuzi mbalimbali yanayotolewa katika mikutano hiyo kwa kushirikiana na wadau.

69. Mheshimiwa Spika, katika kuwawezesha wanawake kiuchumi, Wizara itaendelea kuelekeza mikakati na Programu mbalimbali ili kufanikisha azma hiyo. Wizara itaendelea kuratibu na kusimamia utekelezaji wa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake katika Halmashauri zote. Katika kuuboresha Mfuko huo, Wizara itashirikiana na Ofisi ya Waziri Mkuu – Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa katika kuhakikisha kuwa Halmashauri zinachangia kwenye Mfuko huu ipasavyo. Katika kuufanya Mfuko uwe endelevu, wanawake watahamasishwa na kuendelea kupewa mafunzo ya ujasiriamali kabla ya kupatiwa mikopo ili kuboresha uendeshaji wa biashara zao na marejesho ya mikopo. Vile vile, Wizara itaendelea kuhamasisha wanawake waanzishe vyama vya wanawake vya ushirika vya kuweka na kukopa (SACCOS).

70. Mheshimiwa Spika, Wizara itaendelea kushirikiana na wadau kuwezesha wanawake kushiriki katika maonesho ya biashara ya ndani

na nje ya nchi. Aidha ili kuboresha mchango wa wanawake katika kuondoa umaskini katika soko la ushindani, mchakato wa uanzishaji wa Benki ya Wanawake utakamilishwa katika kipindi hiki.

71. Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha kuwa vitendo vya ukatili dhidi ya wanawake na watoto vinatokomezwa, Wizara yangu itaendelea kutoa mafunzo kwa Maafisa wa Serikali wanaosimamia utekelezaji wa sheria na upatikanaji wa haki katika jamii. Aidha, Maafisa Maendeleo ya Jamii ngazi ya Kata wataelimishwa kuhusu utunzaji wa taarifa na takwimu za wanawake na wanaume waliodhurika na vitendo vya ukatili.

72. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu kwa kushirikiana na Wizara ya Katiba na Sheria itaendelea kupitia sheria mbalimbali ili kuziboresha zile zinazowanyima haki wanawake. Aidha, Wizara kupitia Maafisa Maendeleo ya Jamii, itawahamasisha Viongozi wa ngazi mbalimbali katika jamii kuhusu Sheria za Makosa ya Kujamiiana (1998), Sheria ya Ardhi na Sheria ya Ardhi Vijijini (1999).

73. Mheshimiwa Spika, baada ya kufanyika kwa zoezi la kubainisha mahitaji ya wanawake wajane na wale wanaoishi na virusi vya UKIMWI katika Halmashauri tano za majaribio, ambazo ni Manispaa ya Morogoro, Handeni, Rombo, Muheza na Rufiji, Wizara itaendesha mafunzo ya ujasiriamali na kutoa ushauri nasaha kwa wanawake 200 waliobainishwa na mitandao yao ambao watatoa mafunzo kwa wengine.

MAENDELEO YA MTOTO

74. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaweka mkazo katika kuimarisha hali ya maisha ya watoto walio katika mazingira magumu na kutayarisha mipango shirikishi itakayobaini maeneo ya kufanyiwa kazi.

Makundi ya watoto yatakayozingatiwa ni watoto yatima, watoto wanaoishi mitaani, watoto wanaotumikishwa katika kazi za hatari wakiwemo watoto wanaosafirishwa kutoka vijijini kwenda mijini kwa kupewa ahadi za uongo kama vile kupatiwa elimu na badala yake wanatumikishwa. Katika kuhakikisha kuwa watoto wanakuwa na maisha bora, Wizara yangu kwa kushirikiana na Halmashauri na Mashirika Yasiyo ya Kiserikali itaandaa mpango utakaohakikisha watoto wanaondolewa mitaani na wanapatiwa elimu kama haki yao ya msingi na kuwaunganisha (reintegrate) na familia zao.

75. Mheshimiwa Spika, malezi, makuzi na maendeleo ya awali ni mwanzo muhimu kwa binadamu. Katika mwaka wa 2006/2007, Wizara yangu kwa kushirikiana na Sekta na Taasisi mbalimbali zinazoshughulikia masuala ya watoto, itaendelea kuandaa Mkakati wa Taifa wa Elimu ya malezi ya watoto wachanga chini ya umri wa miaka nane. Lengo la Mkakati ni kuhakikisha kuwa watoto wanapatiwa mwanzo mzuri wa uhai, ulinzi, makuzi na ustawi wao. Aidha Wizara yangu inakusudia kuelimisha familia na jamii kuhusu malezi, makuzi na maendeleo ya awali ya mtoto, kwa kupitia Maafisa Maendeleo ya Jamii katika Halmashauri na vyombo vya habari.

76. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha mwaka 2006/2007, Wizara yangu itaendelea kuendesha mafunzo kwa Maafisa Maendeleo ya Jamii kuhusu madhara ya utumikishwaji watoto katika kazi za hatari katika Halmashauri, ili waweze kuelimisha na kuhamasisha familia, jamii na watoto wanaotumikishwa katika kazi hizo za hatari. Lengo ni kuhakikisha kuwa Halmashauri na wadau wa maendeleo ya watoto wanawaondoa na kuzuia watoto kujiingiza katika kazi hizo na kuwapatia kazi mbadala za kuongeza kipato cha familia pamoja na kuwapatia elimu kama haki yao ya msingi.

77. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha 2006/2007, Wizara yangu itaelimisha jamii kwa njia ya matangazo na habari kupitia Vyombo vya Habari ili kuongeza uelewa wao kuhusu Elimu ya Idadi ya Watu na Maisha ya Familia (Population and Family Life Education). Halikadhalika, Wizara kwa kushirikiana na Sekta na Taasisi zinazoshughulikia masuala ya familia na watoto vikiwemo Vyombo vya habari, itaandaa zana za Habari, Elimu na Ushawishi kwa lengo la kutoa Mafunzo kwa Maafisa Mendeleo ya Jamii 260 katika ngazi ya kata. Maofisa hao wataisambaza elimu hiyo kwa familia na jamii ili kuhakikisha maisha bora ya familia na kuziwezesha kulea watoto kulingana na uwezo wao.

78. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu itaendelea kuelimisha jamii na familia kuhusu haki za msingi za watoto kulingana na mikataba ya kimataifa ya haki na ustawi wa mtoto. Elimu hiyo itaendelea kutolewa kwa kushirikiana na vyombo vya habari kupitia madhimisho ya Siku ya Mtoto wa Afrika na Siku ya Familia Duniani. Vile vile, Wizara yangu itaendelea kusambaza na kuelimisha jamii kuhusu Sera ya Maendeleo ya Mtoto na Sera ya Maendeleo ya Familia ambazo zinazingatia haki na maendeleo ya watoto na familia.

79. Mheshimiwa Spika, katika kutekeleza Mpango wa Taifa wa kutokomeza ukeketaji na mila zingine zenye madhara kwa wanawake na watoto wa kike hapa nchini, Wizara yangu kwa kushirikiana na wadau itaendelea kutoa elimu ya ushawishi dhidi ya vitendo hivyo kwa watekelezaji wa sheria (Law enforcers) ili waweze kutetea, kulinda na kutoa maamuzi ya haki kwa mujibu wa sheria kwa wanaofanya vitendo hivyo.

80. Mheshimiwa Spika, ili kuhakikisha kuwa haki za kikatiba za watoto zinafahamika na kutekelezwa kikamilifu, Wizara yangu kwa kushirikiana na Shirika la Umoja wa Mataifa la Kuhudumia Watoto (UNICEF) itaendelea kuuwezesha Mtandao wa Harakati za Watoto (Tanzania Movement for and with Children) kufanya kazi zake kwa ufanisi zaidi. Aidha, Wizara yangu itahamasisha watoto washiriki katika kutoa mawazo yao na kusikika katika masuala yanayohusu maslahi na ustawi wao na maendeleo ya Taifa kwa ujumla. Vile vile, katika kipindi cha mwaka 2006/2007, Wizara yangu kwa kushirikiana na wadau wa maendeleo wa watoto itaendelea kusaidia Baraza la Watoto wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na kuhamasishwa uanzishwaji wa mabaraza haya katika ngazi ya mikoa, wilaya, kata na vijiji.

MASHIRIKA YASIYO YA KISERIKALI

81. Mheshimiwa Spika, Ilani ya uchaguzi ya CCM ya mwaka 2005 inasisitiza kuimarisha uratibu wa Mashirika ya hiari. Katika Mwaka 2006/2007, tutaendelea na Uratibu wa Mashirika Yasiyo ya Kiserikali ili kuyawezesha kushiriki kikamilifu katika kuleta maendeleo ya kijamii na kiuchumi hususani katika utekelezaji wa MKUKUTA na Malengo ya Milenia.

82. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha mwaka 2006/2007, Wizara yangu itaendelea kuwezesha uboreshaji wa mazingira ya utendaji kazi kwa Mashirika Yasiyo ya Kiserikali ili yaweze kutoa huduma bora kwa walengwa na jamii kwa ujumla. Ili kufikia lengo hilo, Wizara yangu itaratibu na kufuatilia kwa karibu shughuli na taarifa za Mashirika Yasiyo ya Kiserikali katika ngazi ya Wilaya na Mikoa, kwa lengo la kupima utendaji kazi wao na kutoa ushauri wa kitaalamu kwa Mashirika hayo ili yaweze kutoa huduma bora na endelevu kwa jamiii

hususani katika maeneo ya vijijini. Aidha Wizara itatafsiri Sheria ya Mashirika Yasiyo ya Kiserikali Na. 24/2002 katika lugha ya kiswahili kuwawezesha wadau wengi kuielewa.

83. Mheshimiwa Spika, Wizara itaendelea kuratibu shughuli za usajili wa Mashirika haya katika ngazi za Wilaya na Mikoa, pia itafanya mapitio na kubaini matatizo yaliyojitokeza, kuwaongezea ujuzi kwa kuwapatia mafunzo Wasajili Wasaidizi ili kuwawezesha kutoa huduma bora na kwa ufanisi zaidi. Aidha taratibu zinafanyika ili kuweza kuwashirikisha Maafisa Maendeleo ya Jamii katika uratibu wa shughuli za Mashirika haya.

84. Mheshimiwa Spika, katika kipindi cha mwaka 2006/2007, Wizara yangu itaimarisha mifumo ya mawasiliano miongoni mwa wadau wa Sekta ya Mashirika Yasiyo ya Kiserikali na kuendelea kuimarisha Benki ya Takwimu za Mashirika haya (NGOs Data Base), kwa madhumuni ya kuchochea matumizi sahihi ya rasilimali zilizopo, kuongeza ushiriki, uwazi na uwajibikaji katika Sekta ya Mashirika haya. Aidha kupitia mifumo hii, wadau wataweza kufahamu ni maeneo gani ya Nchi yetu Mashirika haya yameshamiri kwa wingi, malengo yake na walengwa wake ili kuwawezesha kuchukua maamuzi sahihi ya kuenea na kutoa huduma kwenye maeneo ambayo hayajafikiwa na yenye uhitaji mkubwa wa Mashirika haya. Katika kutekeleza hilo, Wizara yangu itawezesha kuwepo kwa mkakati wa mawasiliano, kitabu cha orodha (NGOs Directory), kitabu cha taarifa ya mwaka ya Sekta ya Mashirika haya na kuboresha taarifa za sekta hii katika Tovuti ya Taifa.

SERA NA MIPANGO

85. Mheshimiwa Spika, mwaka jana nililiarifu Bunge lako tukufu kwamba Wizara yangu iliandaa mfumo wa ufuatiliaji wa tathmini unaozingatia jinsia (Computerized Gender Sensitive Monitoring and Evaluation System). Mfumo huo wa Kompyuta umetengenezwa na Wizara pamoja na Kituo cha Kompyuta cha Chuo Kikuu (University Computing Centre). Wizara imeshauweka katika mtandao wa Kompyuta wa Wizara kwa majaribio na tunategemea kuanza kuutumia rasmi mwezi Septemba mwaka 2006. Mfumo huo utaiwezesha Wizara kutathmini masuala ya jinsia na watoto katika sekta mbalimbali. Mwaka wa 2006/2007, Wizara yangu itakusanya takwimu muhimu ili mfumo uliowekwa uweze kutumika. Pia Wizara itaendelea kuweka kumbukumbu muhimu kwenye tovuti ya Wizara ili taarifa zinazohusu Wanawake, Watoto, Maendeleo ya Jamii na Jinsia ziweze kusambazwa kwa wadau mbalimbali.

86. Mheshimiwa Spika, kutokana na umuhimu wa kukinga jamii haswa wanawake na watoto waishio katika mazingira magumu, Wizara yangu, kwa kushirikiana na sekta na wadau mbalimbali, itaratibu uandaaji wa Mpango wa Kinga ya Jamii. Mpango huu utahakikisha wanawake na watoto wanapata haki zao za kuishi, kuendelezwa, kushiriki, kulindwa na kutobaguliwa. Pia utabainisha maeneo mbalimbali ya uwajibikaji kwa kila muhusika na kuweka utaratibu wa mgawanyo wa majukumu kwa msingi wa ubia kati ya Halmashauri na wachangiaji wengine kama vile Asasi za Kiraia na wanajamii kwa ajili ya maendeleo endelevu.

87. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2006/2007, Wizara yangu itaanza mchakato wa kudurusu Sera ya Maendeleo ya Wanawake na Jinsia ya mwaka 2000. Madhumuni ya kudurusu Sera hii ni kuingiza maamuzi mbalimbali yanayohusu maendeleo ya wanawake na jinsia yaliyofanyika katika mikutano ya kitaifa, kikanda na kimataifa. Pia Wizara itaandaa Programu ya Sekta ya Maendeleo ya Jamii ambayo itatekeleza Sera hii na Sera nyingine.

UTAWALA NA UTUMISHI

88. Mheshimiwa Spika, Serikali ya Awamu ya Nne imeweka mkazo katika kutoa huduma bora kwa wananchi, kutoa mafunzo juu ya Utawala Bora kwa Wateja ili kujenga uendeshaji unaozingatia sheria, kanuni na taratibu zilizowekwa. Aidha, Mheshimiwa Rais amekuwa akisisitiza mara kwa mara juu ya uwajibikaji sehemu za kazi na kuwa wazi kwa wale tunaowahudumia.

89. Mheshimiwa Spika, katika mwaka 2006/2007, Wizara yangu itaendelea kutoa mafunzo kwa watumishi wake ili waweze kupata, elimu, na maarifa ya kutekeleza majukumu yao ipasavyo. Aidha, Wizara itaendelea kushirikiana kwa karibu na Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma kwa kutoa mapendekezo ya mafunzo ili kutekeleza programu ya mafunzo kupitia Mfuko wa kuongeza ufanisi (Performance Improvement Fund).

90. Mheshimiwa Spika, Serikali ya Awamu ya Nne imedhamiria kuendeleza vita dhidi ya rushwa kwa ari mpya, nguvu mpya na kasi mpya. Hivyo, katika mwaka 2006/2007, Wizara yangu itatilia mkazo zaidi katika kutekeleza Mkakati wa Wizara wa kupambana na rushwa kwa kutoa elimu kwa watumishi wake kuhusu namna ya kupambana na rushwa.

91. Mheshimiwa Spika, pamoja na hatua mbalimbali zilizochukuliwa na Wizara ili kupunguza tatizo la uhaba wa ofisi na vitendea kazi kama nilivyoieleza awali, tatizo hili bado lipo na linaathiri ufanisi katika utendaji kazi. Hivyo, katika mwaka 2006/2007, Wizara itaendelea na ukarabati wa ofisi zilizopo Makao Makuu ya Wizara na kununua vitendea kazi, samani na mitambo.

92. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu inatambua umuhimu wa kuwashirikisha wadau wetu katika kufanikisha utekelezaji wa Mpango Mkakati wa Wizara. Katika mwaka 2006/2007, Wizara itaendelea na utaratibu wake wa kuitisha Mkutano Mkuu wa Mwaka unaoshirikisha Uongozi, Maafisa wa Wizara, Maafisa Maendeleo ya Jamii wa Wilaya, Washauri wa Sekta ya Maendeleo ya Jamii katika Sekretarieti za Mikoa, Wakuu wa Vyuo vya Maendeleo ya Jamii na Vyuo vya Maendeleo ya Wananchi na wawakilishi wa Wizara tunazoshirikiana nazo kwa karibu katika utendaji kazi.

93. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2006/2007, Wizara yangu itakamilisha mpango wa kupambana na maambukizi ya UKIMWI sehemu za kazi. Mpango huu utatangiwa na tafiti ya kiwango cha maambukizi pamoja na utoaji wa mafunzo katika Makao Makuu ya Wizara na kwenye Vyuo vya Maendeleo ya Jamii na Maendeleo ya Wananchi.

MWISHO

94. Mheshimiwa Spika, kama ilivyoielezwa katika hotuba zilizopita za Bajeti ya Wizara yangu kwamba Wizara hii ni mtambuka. Kwa mantiki hii, tutaendelea kuhitaji ushirikiano wa karibu sana na wadau wetu

mbalimbali ili kuongeza ufanisi katika utekelezaji wa majukumu ya Wizara yangu. Lengo kubwa ni kuleta maendeleo ya kijamii na kiuchumi katika jamii, na hivyo kuondoa umaskini na kuleta maisha bora kwa watu wote. Aidha, ushirikiano baina ya Wizara pamoja na Halmashauri ni muhimu sana katika kufanikisha malengo ya Wizara.

PONGEZI NA SHUKRANI

95. Mheshimiwa Spika, baada ya kueleza hayo, naomba kuchukua nafasi hii, kumshukuru Mhe. Naibu Waziri, Dr Batilda Salha Burian (Mb), kwa ushirikiano wake. Aidha, napenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa Mariam J. Mwaffisi, Katibu Mkuu, Wakurugenzi na Watumishi wote wa Wizara yangu katika ngazi zote kwa ushirikiano na moyo waliouonyesha, hususan katika kutekeleza majukumu ya Wizara.

96. Mheshimiwa Spika, kabla sijamaliza hotuba yangu, sina budi kuwashukuru wale wote ambao tumekuwa tukishirikiana nao kwa njia moja au nyingine katika kutekeleza majukumu ya Wizara yangu. Naomba kutumia fursa hii na kwa kupitia Bunge lako tukufu kutoa shukrani zangu za dhati, kwa wafuatao: Shirika la Mtandao wa Jinsia Tanzania (TGNP), Chama cha Wanasheria Wanawake Tanzania (TAWLA), Chama cha Waandishi wa Habari Wanawake Tanzania (TAMWA), Shirikisho la Vyama vya Wanawake Wafanyabiashara Tanzania (FAWETA), Chama cha Wanawake Viongozi katika Kilimo na Mazingira - Tanzania (TAWLAE), Chama cha Madaktari Wanawake Tanzania (MEWATA), Plan Tanzania, Makampuni ya ndani, Mfuko wa Fursa Sawa kwa Wote (EOTF) na Mashirika mbalimbali pamoja na wale wote tunaoshirikiana nao katika kutekeleza majukumu ya Wizara kwa manufaa ya jamii na Taifa zima kwa ujumla.

97. Mheshimiwa Spika, napenda pia kuwashukuru wahisani mbalimbali ambao wameendelea kushirikiana na Serikali ya Tanzania katika kugharamia miradi mbalimbali nchini inayotekelezwa na Wizara yangu. Wahisani hao ni Serikali za Canada, Ireland, Italia, Netherlands, Norway na Sweden ambao wanaendelea kutusaidia kwa kupitia mashirika yao ya kimataifa: Shirika la Maendeleo la Umoja wa Mataifa (UNDP), Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia Watoto (UNICEF), Benki ya Dunia (WB), Shirika la Kazi Duniani (ILO), Shirika la Umoja wa Mataifa linaloshughulikia Idadi ya Watu (UNFPA), Mfuko wa Umoja wa Mataifa unaoshughulikia Maendeleo ya Wanawake (UNIFEM), pamoja na Mashirika mengine ya nje ya nchi.

MAKADIRIO YA BAJETI YA WIZARA

98. Mheshimiwa Spika, ili Wizara yangu iweze kutekeleza majukumu na malengo yake kwa mwaka 2006/2007, sasa naliomba Bunge lako tukufu liidhinishe matumizi ya jumla ya **Shs. 10,418,355,000**. Kati ya hizo Shs **8,297,354,000** ni kwa ajili ya matumizi ya kawaida, ambapo **Shs. 3,254,754,000** ni kwa ajili ya mishahara na **Shs.5,042,600,000** ni kwa ajili ya matumizi mengineyo (Other Charges). Aidha, kiasi cha **Shs. 2,121,001,000** kwa ajili ya kutekeleza miradi ya maendeleo ambapo **Shs.1,997,001,000** ni fedha za hapa nchini na **Shs.124,000,000** zikiwa ni fedha za nje.

99. Mheshimiwa Spika, mwisho kabisa, napenda kuchukua fursa hii kukushukuru wewe binafsi na Naibu wako pamoja na Waheshimiwa Wabunge wote, kwa kunisikiliza wakati nikiwasilisha Hotuba ya Wizara yangu.

100. Mheshimiwa Spika, naomba kutoa hoja.

KIREFU CHA MANENO YALIYOFUPISHWA KATIKA HOTUBA HII

AU	-	African Union
CCM	-	Chama cha Mapinduzi
CEDAW	-	Convention on the elimination of All Forms of Discrimination Against Women
EOTF	-	Equal Opportunities for All Trust Fund
FAWETA	-	Federation of Associations of Women Entrepreneurs in Tanzania
FDC's	-	Folk Development Colleges
ILO	-	International Labour Organisation
MEWATA	-	Medical Women Association of Tanzania
NGO's	-	Non Government Organisations
SACAS	-	Savings and Credit Associations
SACCOS	-	Savings and Credit Cooperation Societies
TAMWA	-	Tanzania Media Women Association
TAWLA	-	Tanzania Women Lawyers
TAWLAE	-	Tanzania Women's Leaders on Agriculture and Environment
TGNP	-	Tanzania Gender Networking Programme
TV	-	Television
UNICEF	-	United Nations Children's Funds
UNDP	-	United Nations Development Programmes
UNIFEM	-	United Nations Funds for Women
UNFPA	-	United Nations Funds for Populations Activities